

KÄR HÄSIÝETNAMASY

Taýýarlygyň ugry: 2.10.03.02 Maglumat howpsuzlygynyň menejmenti
(oba hojalygynda)

Dereje: bakalawr

Şu kär häsiýetnamasy Türkmenistanyň ýokary okuw mekdepleriniň Maglumat howpsuzlygynyň menejmenti (oba hojalygynda) taýýarlyk ugry boýunça taýýarlanylýan bakalawrlaryň wezipelerini hem-de olaryň taýýarlyk ugruna bildirilýän esasy talaplary kesgitleýär.

Kär häsiýetnamasy bakalawrlary taýýarlamaklygyň meýilnamasyny işläp düzmek, taýýarlanyljak bakalawrlaryň sanyny anyklamak, olaryň düzümini delillendirmek, ýokary okuw mekdebinde okuw-terbiýeçilik işlerini guramak, okuwyny tamamlan uçurymlaryň işlemeli ýerlerine ugradylyşyny, işe ýerleşdirilişini üpjün etmek we olaryň ýerine ýetirýän wezipeleriniň taýýarlygynyň ugruna laýyklygyny seljermek üçin ulanylmalydyr.

Bakalawryň wezipesi

Bakalawr oba hojalyk önümçiligini dolandyrmak işini ýokary okuw mekdebinde alan bilim derejesine laýyklykda amala aşyrmak üçin taýýarlanylýar. Maglumat howpsuzlygynyň menejmenti (oba hojalygynda) taýýarlyk ugry boýunça taýýarlanylýan bakalawr hünär işiniň aşakdaky wezipeleriniň çözgüdine taýýar bolmalydyr: maglumat howpsuzlygy üpjün edilýän ulgamyň düzümlerini kesgitlenen talaplara laýyklykda gurnamaga, sazlamaga, ulanmaga we iş ýagdaýynda saklamaga; obýektiň maglumat howpsuzlyk ulgamlaryny administrirlemäge; awtomatlaşdyrylan ulgamlaryň maglumat howpsuzlygynyň we maglumat howpsuzlygynyň auditiniň talaplaryna laýyklykda obýektleri synagdan geçirmäge gatnaşmaga; maglumat howpsuzlyk ulgamyny taslamak üçin başlangyç maglumatlary toplamaga we seljermäge; maglumat howpsuzlygynyň görkezijileri boýunça deňeşdirme işlerini geçirip, talaplary kesgitlemäge; maglumat howpsuzlygy üpjün edilýän ulgamyň elementlerini taslamaga; tehnologiýa we ulanyş resminamalaryny işläp düzmek işlerine gatnaşmaga; taslamanyň deslapky tehniki-ykdysady esaslandyrmalaryny ýerine ýetirmäge; barlag alyp barýan temasy boýunça milli we daşary ýurt tejribesiniň ylmy-tehniki maglumatlaryny toplamaga hem-de öwrenmäge; usulyýete laýyklykda synaglary geçirmäge we onuň netijesini gaýtadan işläp seljermäge; programma serişdelerini ulanmak arkaly hasaplaýyş barlaglaryny ýerine ýetirmäge; goralýan obýektiň maglumat howpsuzlygyny üpjün etmek üçin guramaçylyk-hukuk esaslaryny amala aşyrmaga; ýerine ýetiriji işçileriň kiçi toparynyň işini guramaga; maglumat howpsuzlygynyň dolandyryş

ulgamlaryny kämilleşdirmek boýunça işlere gatnaşmaga; maglumat howpsuzlygy boýunça beýleki edaralaryň, guramalaryň, kärhanalaryň iş tejribelerini öwrenmäge we ýaýratmaga; goralýan obýektiň maglumat howpsuzlygy syýasatyny durmuşa geçirmegiň netijeliligini gözegçilikde saklamaga.

Bakalawr oba hojalyk toplumyna degişli bolan ministrliklerde, pudaklarda, daşary ýurt kompaniýalarynyň bilelikdäki birleşmelerinde, daýhan birleşiklerde, daýhan hojalyklarda, kiçi kärhanalarda ýokary bilimli hünärmenlere niýetlenen wezipeleri eýeläp biler.

Bakalawra bildirilýän umumy talaplar

Bakalawr ýokary hünär taýýarlykly, medeniýetli we salyhatly, halkyň bähbidini arap bilýän, Watanymyza, halkymyza, Hormatly Prezidentimize wepaly, häzirki zaman türkmen jemgyýetiniň talaplaryna, Türkmenistanyň Prezidentiniň syýasatlaryna dogry düşüňýän we olary gyşarnyksyz durmuşa geçirip bilýän hünärmen bolmalydyr.

Bakalawr köpçülige ýolbaşçylyk etmegi, öz işgärlerini agzybirlik, maksada okgunlylyk ruhunda terbiýelemegi, nazary bilimini we tejribelik endiklerini yzygiderli hem-de üznüksiz kämilleşdirmegi, öz taýýarlyk ugry boýunça toplan ylmy maglumatlaryna düşüňip, olary işinde ulanmagy, zähmeti ylmy nukdaýnazarda guramagy başarmalydyr.

Bakalawr ýokary okuw mekdebinde alan bilimini, ylmyny we tejribe taýdan taýýarlygyny yzygiderli ösdürip, kärini kämil bilmelidir, syýasy-jemgyýetçilik pikirini çuňlaşdyrmak bilen zähmeti ylmy taýdan guramak ýörelgesini önümçilikde ulanmagy başarmalydyr, işgärler toparyna ýolbaşçylyk etmegiň häzirki zaman usullaryna, şeýle hem işgärleriň arasynda syýasy-terbiýeçilik işlerini alyp barmagyň tärlere eýe bolmalydyr.

Bakalawr şu aşakdakylary bilmelidir:

- ulanyş işleri;
- taslama-tehnologiki işleri;
- ylmy-barlag işleri;
- guramaçylyk-dolandyryş işleri.

Bakalawr şu aşakdakylary başarmalydyr:

- nazary we amaly meseleleri çözmekde ylmy-nazary bilimlerini peýdalanmagy;
- ulgamlaryň we deňeşdirme seljermesini geçirmegi;
- derňew endiklerine eýe bolmagy;

- özbaşdak işlemegi;
- taze pikirleri döretmegi;
- meseleleri çözmekde dersara çemeleşmelere eýe bolmagy;
- maglumatlary dolandyrys, kompýuter bilen işlemek, tehniki enjamlardan baş çykarmak bilen baglanyşykly endiklere eýe bolmagy;
- dil we hat kommunikasiýalaryň ukyplaryna eýe bolmagy;
- dowamly okamap, öz başarnyklaryny ýokarlandyrmagy;
- tebigy-ylmy dersleriň esasy kanunlaryny öz kär işinde ulanmagy;
- önümçilik işgärlerini we ilaty tebigy betbagtçylyklaryň hem-de adatdan daşary ýagdaýlaryň mümkin bolan netijelerinden goramagyň esasy usullaryny amala aşyrmagy;
- ykdysady nazaryýetiň esasy düzgünlerinden baş çykaryp bilmegi, olary bazar ykdysadyýetini hasaba almak bilen ulanmagy;
- ylmy esasyda zähmeti guramagy, işe özbaşdak baha bermegi;
- raýatlyk häsiýetine eýe bolmagy;
- sosial ylalaşyga ukyply bolmagy;
- şahslar bilen özara aragatnaşygy ýola goýup bilmegi;
- saglygy goraýyş ukybyna eýe bolmagy;
- tankyda we öz-özüňe tankyda ukyply bolmagy;
- medeni gymmatlyklardan we ýörelgelerden ýerlikli peýdalanmagy;
- maglumatlary goramagyň programma, programma-serişdelerini (şol sanda kriptografiki) we tehniki serişdelerini gurnamagy, sazlamagy we hyzmat etmegi;
- hünär meselelerini çözmek üçin ulgamlaýyn, amaly we ýörite maksatly programma serişdelerini, gural serişdelerini, programmirlenmegiň dillerini hem-de ulgamlaryny ulanmagy;
- goralýan obýektiň maglumat howpsuzlygynyň ulgamlaryny administrirlemegi;
- goralýan obýektiň maglumat howpsuzlygyny üpjün etmek boýunça toplumlaýyn çemeleşmegi we maglumat howpsuzlygy syýasatyny durmuşa geçirmek işlerine gatnaşmagy;
- maglumat howpsuzlygynyň talaplaryna laýyklykda maglumat obýektini synagdan geçirmek işlerini guramagy we gatnaşmagy;
- maglumat howpsuzlygynyň işjeňligini we ulanylýan programmalaryň, programma we tehniki serişdeleriniň netijeliligini barlamak boýunça işlere gatnaşmagy;
- maglumat howpsuzlygyny üpjün etmek üçin taslanýan ulgamlaryň we serişdeleriň başlangyç maglumatlaryny seljermegi we degişli taslama çözgütleriniň tehniki-ykdysady esaslandyrmasyyny ýerine ýetirmek işlerine gatnaşmagy;
- hereket edýän kadalaşdyryjy we usuly resminamalara laýyklykda tehniki iş resminamalaryny taýýarlamagy;
- hünär işine laýyklykda maglumat howpsuzlygyny üpjün etmek boýunça

ylmy-tehniki edebiýatlary, kadalaşdyryjy we usuly resminamalary toplamagy, öwrenmegi we ýaýratmagy;

- maglumat howpsuzlygy ulgamynyň standartlaryna laýyklykda obýektiň we ulgamlaryň maglumat howpsuzlygy boýunça seljerme işlerini geçirmegi;

- usulyýete laýyklykda synaglary geçirmegi, olaryň netijesini gaýtadan işlemegi we takyklygyna baha bermegi;

- maglumat howpsuzlygynyň ulgamlary boýunça geçirilýän ylmy-barlaglara gatnaşmagy;

- maglumat howpsuzlygyny üpjün etmek boýunça toplumlaýyn çäreleri işläp düzmek, guramak we ýerine ýetirmek işlerine gatnaşmagy hem-de olary durmuşa geçirmegi dolandyrmagy;

- hünär işini ýerine ýetiriji işçileriň kiçi toparynyň işini guramagy;

- kadalaşdyryjy resminamalara laýyklykda maglumat howpsuzlygynyň tehnologiýa prosesini guramagy.

Kär häsiýetnamasynyň ähli şertlerini şu taýýarlyk ugry boýunça bakalawrlaryň halk hojalygynyň talaplaryna laýyklykda taýýarlaýan we terbiýeleýän ýokary okuw mekdepler hem-de dolandyryjy guramalar gyşarnyksyz ýerine ýetirmelidirler.

Kär häsiýetnamasy kärhanalaryň, bilim we hünär derejesini ýokarlandyran edaralaryň okuw meýilnamalaryny düzmekde esasnama, şeýle hem iş ýazgysy hökmünde hyzmat etmelidir.

Kär häsiýetnamasyna ylmyň, tehnikaň gazananlaryna esaslanan üýtgetmeler we goşmaçalar diňe Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň hem-de Türkmenistanyň Oba hojalyk ministrliginiň ylalaşmaklary esasynda girizilmelidir.